

Tett på - her og no - for ei god framtid

PEDAGOGISK ÅRSPLAN / 2023 - 2025

HØDDVOLLBARNEHAGEN

INNHALD

Innleiing	3
Høddvollbarnehagen sine verdiar	4
Høddvollbarnehagen sin visjon	4
Formål og innhald	5
Fagområda til barnehagen	8
Pedagogisk verksemd	12
Fokusområder	15
Progresjonstrapp	22
Den digitale praksisen til barnehagen	23
Kompetanseutvikling i barnehagen	23
Overgangar skal bli gode samanhengar	25
Samarbeid	26

INNLEIING

Frå barnehagelova § 2:

«Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalet for kvar barnehage fastsette ein årsplan for den pedagogiske verksemda.»

Frå Rammeplan for barnehagen:

Barnehagen skal utarbeide ein årsplan. Årsplanen er ein arbeidsreiskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens val og grunngjeving. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivå, barnehagens samarbeidspartar og andre interesserte.

Om barnehagen

Høddvollbarnehagen er ein privat, foreldreeigd barnehage i Ulstein Kommune.

Barnehagen held til i Varleite og har tre avdelingar; Mikkell, Klatremus og Brumlemann.

Vi jobbar i små grupper der personalet er tett på barna for å skape eit trygt barnehagemiljø.

Inkludering, natur, helse, rørsle og leseglede er våre fokusområder. Vi har kort avstand til skog, fjell og idrettsanlegg som gir oss varierte opplevingar i nærområdet.

Vi har ca 50 barnehageplassar og ca 12 årsverk.

Årsplanen skal også synleggjere at mål , verdier, visjon og kompetanse går hand i hand.

HØDDVOLLBARNEHAGEN SINE VERDIAR

Tryggleik
Meistring
Glede

HØDDVOLLBARNEHAGEN SIN VISJON

Tett på
her og no
for ei god framtid

FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens skal i samarbeid og forståing med heimen, ivareta barna sitt behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for ei allsidig utvikling. (Barnehagelova §1)

Det går vidare fram av barnehagelova §1 at barnehagen skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet- verdiar som kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn, og som er forankra i menneskerettane.

Barndommen har ein eigenverdi og barnehagen skal ha ei heilskapleg tilnærming til barna si utvikling (Rammeplan kap. 1)

Høddvollbarnehagen skal:

- bidra til at alle barna får ein god barndom som er prega av **trivsel, vennskap og leik**.
- fremje **demokrati** og vere eit **inkluderande fellesskap** der alle får høve til å ytre seg, bli høyrde og delta.
- fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsette og fremje **mangfald** og gjensidig **respekt**.
- fremje **likeverd og likestilling**, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur sosial status, språk, religion og livssyn.
- fremje verdiar, haldningar og praksis for meir **berekraftig samfunn**.
- **fremje fysisk og psykisk helse**.
- gi barna gode og positive opplevingar knytt til **mat og måltid**, som er viktig med tanke på utvikle matglede og sunne helsevanar.

Barnehagen skal vareta barnas behov for omsorg

Omsorg er ein føresetnad for at barna skal vere trygge og trivast, og for at dei skal utvikle empati og nestekjærleik. Alle skal oppleve at dei blir sett, forstått og respekterte, og få den hjelp og støtte dei har behov for. Vi legg til rette for at det skal utvikle seg omsorgsfulle relasjonar mellom vaksne og barn og mellom barna. Dette er grunnlaget for tryggleik, trivsel, utvikling og læring.

Høddvollbarnehagen har fokus på den autoritative vaksenrolla.

Den autoritative vaksne er varm, har trygg relasjon, samtidig som den er tydeleg, stiller adekvate/realistiske krav til barnet og er positiv grensesetjar. Vi deler barnegruppa i mindre grupper for å sikre vaksne si nærheit til kvart enkeltbarn gjennom heile barnehagedagen.

Barnehagen skal vareta barnas behov for leik

Leiken har ein sentral plass i Høddvollbarnehagen og vi legg til rette for mykje tid og rom forfrileik. Leiken har ein stor eigenverdi og er den viktigaste aktiviteten for barn si utvikling og læring. Gjennom leiken utviklar barn sosiale, språklege og kroppslege ferdigheiter. Personalet må også følgje leiken tett på, slik at ein kan rettleie dei barna som treng det, og avdekke tidleg uønskt leikemønster som kan utvikle seg til mobbing. Det at leiken er så viktig for læring og utvikling av vennskap, gjer at vi må jobbe for at alle meistrar leiken. Det å etablere vennskap og oppleve positiv leik, er også viktig for livskvaliteten, sjølvbiletet og sjølvfølelsen.

Kari Pape vurderer leiken til å vere sentral for barns oppleving av glede og meistring i barnehagens kvardagsliv. Gjennom sosialt samspel med andre, og då spesielt i forbindelse med rolleleik, har barnet moglegheit til å uttrykke følelsar og bearbeide føleleslesmessige opplevingar.

Barnehagen skal fremje danning

Danning skjer i nære relasjonar til andre gjennom heile livet. Høddvollbarnehagen skal fremje samhold og solidaritet, samtidig som individuelle uttrykk og handlingar skal verdsetjast og følgast opp. Det er også viktig at barna utviklar kritisk tenking og vurderingsevne, slik sikrar vi også respekt for mangfaldet, både i små og store grupper.

Barnehagen skal fremje læring

I Høddvollbarnehagen legg vi til rette for at barna skal oppleve eit stimulerande miljø, som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre. Samtidig som vi tek omsyn til barns interesser og meiningar, er det viktig at vi introduserer nye tema, situasjonar og materiale for å stimulere til allsidig utvikling og læring. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i eiga og andre si læring.

Barnehagen skal fremje vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er ein føresetnad for å fungere godt saman med andre og omfattar ferdigheiter, kunnskapar og haldningar som blir utvikla gjennom sosialt samspel. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å vere viktige for fellesskapet og vere i positivt samspel med andre barn og vaksne. Barnehagen skal aktivt leggje til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Sjølvkjensla til barna skal støttast, samtidig som barna får hjelp til å meistre balansen mellom å dekkje sine eigne behov og ta omsyn til andre sine behov.

Barnehagen skal fremje kommunikasjon og språk

Gjennom dialog og samspel skal barna støttast i å kommunisere, medverke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsetje barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, medrekna teiknspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagekvardagen, og få delta i aktivitetar som fremjar kommunikasjon og ei heilskapleg språkutvikling.

Barnehagar med samiske barn

Samiske barn i barnehage skal få støtte til å ta vare på og utvikle språket sitt, kunnskapen sin og kulturen sin uavhengig av kvar i landet dei bur. Innhaldet i barnehagetilbodet til samiske barn utanfor samiske distrikt skal tilpassast den samiske bakgrunnen til barna.

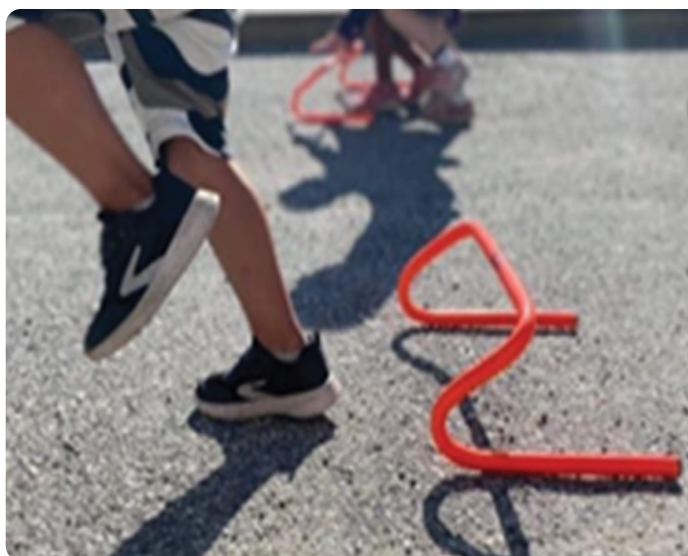
FAGOMRÅDA

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle språkforståinga, språkkompetansen og eit mangfald av kommunikasjonsformer.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, songar, litteratur og tekstar frå notid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leiker med språk, symbol og tekst, og stimulere til språkleg nysgjerrigheit, bevisstheit og utvikling.

Kropp, rørsle, mat og helse

Vanar og handlingsmønster tek form frå tidleg alder. Gode vanar ein tileignar seg i barnehagealder kan vare livet ut. Barnehagen skal leggje til rette for at alle barn kan oppleve rørsleglede, matglede og matkultur, og også mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.

Barna skal inkluderast i aktivitetar der dei får bevege seg, leike og samhandle med andre og oppleve motivasjon og meistring. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjende med kroppen sin og blir bevisste på sine egne og andre sine grenser.

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelingar med kunst og kultur i barnehagen kan leggje grunnlag for tilhørslse, deltaking og eige skapande arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringar med kunst og kultur i ulike former og organisert på måtar som gir barna høve til utforsking, fordjuping og progresjon. Barna skal støttast i å vere aktive og skape egne kunstnariske og kulturelle uttrykk.

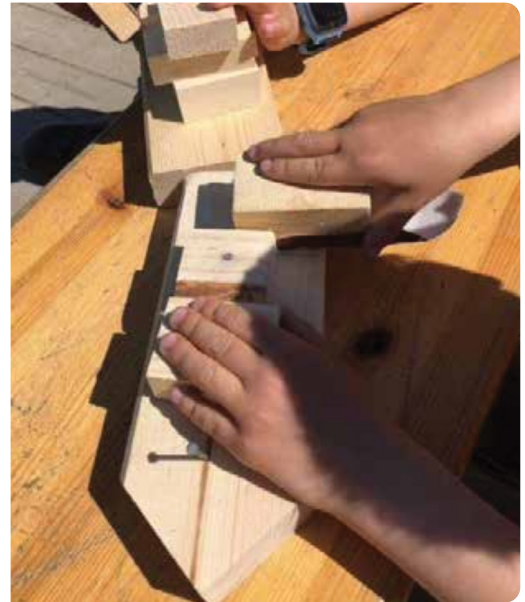

Natur, miljø og teknologi

Opplevelingar og erfaringar i naturen kan fremje forståing for eigenarten til naturen og barna sin vilje til å verne om naturressursane, bevare det biologiske mangfaldet og bidra til berekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringar som fremjar evna til å orientere seg og vere i naturen til ulike årstider

Barnehagen skal leggje til rette for at barna kan få eit mangfald av naturopplevingar og få oppleve naturen som arena for leik og læring

Mengd, rom og form

Fagområdet handlar om å oppdage, utforske og skape strukturar og hjelper barna til å forstå samanhengar i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synleggjere samanhengar og leggje til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagleglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur, og ved å sjølv vere kreative og skapande.

Arbeid med fagområdet skal stimulere barna til undring, nysgjerrigheit og motivasjon for problemløysing.

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme korleis vi oppfattar verda og menneska, og pregar verdiar, normer og haldningar. Fagområdet ser særleg på barnehagen sitt samfunnsmandat og verdigrunnlag i eit samfunn som er prega av livssynsmangfald .

Barnehagen skal la barna få kjennskap til forteljingar, tradisjonar, verdiar og høgtider i ulike religionar og livssyn, og erfaringar med at kulturelle uttrykk har ein eigenverdi.

Barnehagen skal skape interesse for mangfaldet i samfunnet og forståing for livsverda og levestettet til andre menneske.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medverknad i kvardagslivet i barnehagen legg grunnlaget for vidare innsikt i og erfaring med å delta i eit demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevingar og erfaringar skal barnehagen bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjonar, samfunnsinstitusjonar og yrke, slik at barna kan oppleve tilhøyrslse til nærmiljøet.

PEDAGOGISK VERKSEMD

Barnehagen skal vere ei pedagogisk verksemd som skal planleggast og vurderast

Boka Ulla av Anna R. Folkestad var utgangspunktet for kunstutstilling i regi av Ulstein bibliotek.

Planlegging

God planlegging er viktig for at barnegruppa og kvar enkelt barn skal få best mogleg utbytte av barnehagetilbodet. I planleggingsfasen vert det teke omsyn til både enkeltbarn og barnegrupper når vi skal omsetje Rammeplanen til praksis. Planlegginga må vere basert på kunnskapen om trivsel, utvikling og progresjon.

Barns medverknad

Med praksis der barna skal sjåast, høyrast og møtast så skal barns medverknad vere i fokus i Høddvollbarnehagen.

Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen, jf. barnehagelova §§ 1 og 3, Grunnlova § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.

Gjennom barnehagekvardagen er dei vaksne tett på barna. Dei vert godt kjende med barna og vil utvikle god forståing for kvart enkelt barn og for barnegruppa.

Medverknad frå foreldre/føresette

Gode og respektfulle relasjonar med foreldre/føresette gir verdifull kunnskap om enkeltbarna, som vi tek med i planlegging av barnehagetilbodet. Foreldra har rett til medverknad i barnehagen og det vert lagt til rette for god dialog og tilbakemeldingskultur i barnehagen.

ÅRSHJUL FOR BARNEHAGEN

AUGUST	SEPTEMBER
Tilvenning Overgangar	Nærmiljø og samfunn Haust Brannvern
OKTOBER	NOVEMBER
Kommunikasjon, språk og tekst Haust	Kunst, kultur og kreativitet Vinter
DESEMBER	JANUAR
Etikk, religion og filosofi Vinter Advent og jul	Digital praksis Vinter
FEBRUAR	MARS
Mengd, rom og form Samisk kultur Vinter Brannvern	Etikk, religion og filosofi Vår Påske
APRIL	MAI
Natur, miljø og teknologi Vår Påske Ramadan og Id	Kropp, rørsle, mat og helse Vår Nasjonaldagen 17.mai Overgangar
JUNI	JULI
Sommar Overgangar Mangfold Førstehjelp for dei eldste	Sommar

I tillegg går fokusområda gjennom heile året:

- Inkluderande barnehagemiljø
- Natur, helse og rørsle
- Leseglede

Årsplanen er ein arbeidsreiskap for barnehagepersonalet og synleggjer vår praksis, saman med månadsplan som viser meir detaljar for det pedagogiske opplegget.

Månadsplan vert utarbeidd for kvar periode, både til internt bruk og sendt ut til foreldre/føresette. Månadsbrev vert sendt ut i etterkant av kvar måned som dokumentasjon.

Planar og dokumentasjon finn du på kidplan.no

På heimesida til Høddvollbarnehagen finn dykk praktisk informasjon;

<https://hoddvoll.barnehage.no>

Vurdering

Barnehagen skal regelmessig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal skildrast, analyserast og tolkast ut i frå barnehageplanane (årsplan og månadsplan), barnehagelova og rammeplanen.

Heile personalgruppa skal vere involvert i vurderingsarbeidet, og felles refleksjon gir oss utgangspunkt for vidare planlegging og gjennomføring. Kunnskap om trivsel og allsidig utvikling til barnegruppa og enkeltbarn er viktig for å gi alle eit tilrettelagt tilbod.

I Høddvollbarnehagen vurderar vi det pedagogiske arbeid på ulike måtar:

- Daglege observasjonar
- Personalmøte
- Gruppemøter
- Foreldresamtalar
- Daglege samtalar med foreldra
- Pedagogmøter
- Månadsbrev

Dokumentasjon

Dokumentasjon skal synleggjere korleis barnehagen arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår i barnehagen sitt arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske verksemda. Det etiske er viktig ift dokumentasjon av barnegruppa og enkeltbarn.

Rutiner og verktøy ift dokumentasjon i Høddvollbarnehagen:

- Barnehagen nyttar Kidplan som eit verktøy for kommunikasjon og dokumentasjon. Her legg dei pedagogiske leiarane ut bilete og tekst om ulike aktivitetar og opplevingar.
- Synleggjering av ulike prosjekt som barna har gjort i barnehagen
- Pedagogane sender ut månadsbrev på e-post, som fungerer både som informasjon om planlegging og som dokumentasjon. Månadsbrev er ein kombinasjon av tekst og bilete som skal illustrere barna sine opplevingar.
- Vi tilbyr to foreldresamtalar i året, og det er opning for fleire ved behov.
- Samtalar ved henting- og leverings-situasjon er også ei viktig form for å fortelje om barn sine opplevingar og formidling av beskjedar.

FOKUSOMRÅDER

1. Inkluderande barnehagemiljø

Gjennom kap.8 i Barnehagelova, som omhandlar det psykososiale barnehagemiljøet, står det i § 42 at barnehagen har plikt til å sikre at barnehagebarna har eit trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Sosial kompetanse er ein føresetnad for å fungere godt saman med andre og omfattar ferdigheiter, kunnskapar og haldningar som vert utvikla gjennom sosialt samspel. I Høddvollbarnehagen skal vi legge til rette for utvikling av vennskap og at alle skal føle seg som ein del av eit fellesskap.

Dei vaksne skal vere tett på for å rettleie barn i forhold til vennskap og positive relasjonar som verkar forebyggjande mot negativ åtferd som for eksempel ekskludering. Det er viktig å engasjere foreldre/føresette til å delta aktivt i barnehagefellesskapet. Alle foreldre/føresette i barnehagen er viktige ressursar inn mot eit inkluderande barnehagemiljø.

Dei tilsette i Høddvollbarnehagen skal:

- Støtte barnets initiativ til samspel og bidra til at alle kan få leike med andre, oppleve vennskap og lære å halde på venner
- Samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- Støtte barna i å ta andre sitt perspektiv, sjå ei sak frå fleire sider og reflektere over egne og andre sine kjensler, opplevingar og meiningar
- Støtte barna i å setje grenser, respektere andre sine grenser og finne løysingar i konfliktsituasjonar
- Forebyggje, stoppe og følgje opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkingar og uheldige samspelmønster

Sosial og emosjonell kompetanse

Verktøy/materiell vi brukar: Steg for steg:

Sosial kompetanse er individet si evne til samspel med andre i ulike situasjonar.

Vi jobbar kontinuerleg med sosial kompetanse, og «Steg for steg» er eit godt hjelpemiddel. Den grunnleggjende drivkrafta i opplegget er å bygge vidare på det positive. Å gi barna ros for det dei meistarar, gir dei tryggleik til å utfordre seg sjølv på ting som dei er meir usikre på. Det er viktig å gi barna moglegheit til å trene på ferdigheiter som gjer dei rusta til å takle utfordringar seinare i livet. Det er også viktig å forstå at våre val får konsekvensar for andre.

Dei voksne er viktige rollemodellar og har eit stort ansvar for å legge til rette for positive og konstruktive opplevingar og erfaringar.

Manifest mot mobbing

Høddvollbarnehagen har skreve under på Ulstein Kommune sitt manifest mot mobbing, som forpliktar barnehagen til å jobbe aktivt med å forebygge og å stoppe uønska atferdsmønster som fører til at andre menneske føler seg krenka.

Alle i Høddvollbarnehagen skal i kvardagen oppleve

At vi bryr oss om kvarandre

At vi har respekt for at vi er ulike

At vi er i eit trygt og inkluderande miljø

At vi blir høyrd og tatt på alvor

At vi er rause og viser respekt for kvarandre

At vi tek ansvar dersom nokon blir mobba

2. Natur, helse og rørsle

Naturen er ein god, viktig og variert arena for både rørsle og helse. Gode opplevingar i naturen vert nyttige erfaringar, positive opplevingar og gode minner som er bra for både den fysiske og psykiske helsa. Det er også viktig at barna får kunnskap om miljøvern; korleis dei aktivt kan bidra til å ta vare på naturressursane våre.

Høddvollbarnehagen skal bidra til at barna

- Opplever trivsel, glede og meistring ved allsidige rørsleerfaringar, inne og ute, året rundt
- Bli kjende med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utviklar gode vanar for hygiene og eit variert kosthald
- Vidareutviklar motoriske ferdigheiter, kroppskontroll, koordinasjon og fysiske eigenskapar
- Opplever å vurdere og mestre risikofyllt leik gjennom kroppslege utfordringar
- Bli trygge på eigen kropp, får ei positiv oppfatning av seg sjølve og blir kjende med egne kjensler
- Set grenser for sin eigen kropp og respekterer andre sine grenser
- Får innsikt i kvar maten kjem frå, matproduksjon og vegen frå mat til måltid

Mat og måltid for god helse

Gjennom medverknad i mat- og måltidsaktivitetar skal barna motiverast til å ete sunn mat og få ei grunnleggjande forståing for korleis sunn mat kan bidra til god helse

Grønsakhagen er ein viktig læringsarena for dette fagområdet. Barna vert involvert i dei ulike gjeremåla gjennom året; frå såing til hausting. Men også gjeremål som vedlikehald gjennom året og dei ulike årstidene. Vi har frukttre og bærvekstar, dyrkar poteter, gulrot og andre grønnsaker. Innhaustingsdagar er store høgdepunkt der barna får smake og lage mat av det dei har dyrka fram.

Høddvollbarnehagen støttar seg på veiledaren frå Helsedirektoratet: Mat og måltider i barnehagen, nasjonal fagleg retningslinje, oppdatert 2021. Vi har tett samarbeid med Helsestasjonen og klinisk ernæringsfysiolog om kosthaldet i barnehagen. Å legge til rette for eit kosthald som sikrar høveleg mengde med mat og nok næringsstoff til å sikre barn god helse og den beste utviklinga, er ein del av barnehagen sine arbeidsoppgåver. Vi har eit stort helsefremjande ansvar, der kosthald og matglede er eit viktig fokus.

Våre prinsipp for godt kosthald, mat- og måltidsglede

- Mat- og måltidsglede- eit viktig sosialt fellesskap
- Barnehagen serverer tre måltid per dag
- Grove brødvarer (minimum ¾ på brødskalaen)
- Tilby plantebaserte matvarer
- Grønsaker til alle måltid
- Variert pålegg
- Vatn som tørstedrikk
- Fisk/sjømat som pålegg og varm lunsj.
- Ein/to varmrettar pr veke (grov bakst, middag, havregraut)
- Fokus på reine råvarer
- Tilby kosthald med lite sukker
- Variert utval av meieriprodukt
- Tilby frukt kvar dag
- Ta omsyn til barn som har særskilde behov knytt til mat / måltid
- Fokus på å redusere matsvinn i eit miljøperspektiv.
- Motivere til å prøve nye smakar.
- Barns medverknad.
- Legge til rette for at måltidet skal vare i minimum ein halv time

Kropp og helse

Høddvollbarnehagen skal bidra til at barna vert kjende med kroppen sin og blir bevisste på sine egne og andre sine grenser.

Eksempel på verktøy som vert brukt for dei eldste barna:

PBL: Samtalekort om kropp og grenser

Røde Kors: Min kropp eier jeg

Psykisk helse

Det er viktig med fokus på den psykiske helsa allereie i barnehagealder.

Verktøy: Grøne tankar - glade barn

«Grøne tankar- glade barn» er ein del av psykologisk fyrstehjelp.

Det er eit norskutvikla sjølvhjelpsmateriale retta mot barn og ungdom.

Vi vil bruke programmet «Grøne tankar – glade barn» for å hjelpe barna til å utvikle eit godt språk for følelsar, for kommunikasjon om sterke følelsar og vanskelege situasjonar. Barna øver på å gi seg sjølv og kvarandre støtte og trøyst når noko vert litt vanskeleg.

Ressursside: <http://barnehage.salaby.no/rode-og-gronne>

3. Leseglede

Kommunikasjon og språkutvikling:

Småbarnsalderen er den grunnleggjande perioden for språkutvikling. Samhandling gjennom kroppsspråk og lek med lydar, er ein vesentleg del av måten det vesle barnet nærmar seg andre menneske på. Vi vaksne må oppfatte og stadfeste uttrykket til barnet, samtidig som vi set ord på inntrykka og opplevingane deira. Dei yngste er avhengige av samspel med vaksne som forstår barna sine forsøk på å kommunisere, både gjennom kroppsspråk, mimikk og gestar. Språket er personleg, identitetsdannande og knytt til kjensler.

Tidleg og god språkstimulering er ein viktig del av barnehagens innhald. Varierte og rike erfaringar er avgjerande for å utvikle språket og forstå begrep. Samtale om opplevingar, tankar og følelsar er nødvendig for utvikling av eit rikt språk. Vi vaksne må vere bevisste på å bruke språket aktivt i alle situasjonar, slik at barna skal få gode føresetnadar for språk- og begrepslæring.

Felles opplevingar og aktivitetar gir eit unikt høve til kommunikasjon også mellom barna.

Personalet er viktige som språklege førebilete. Samtalar, høgtlesing og varierte aktivitetar er viktige sider ved barnehageinnhaldet.

Høddvollbarnehagen skal bidra til at

- Barna får utforske og utvikle språkforståinga, språkkompetansen og eit mangfald av kommunikasjonsformer.
- Barna skal møte ulike språk, språkformer og dialektar gjennom rim, regler, songar, litteratur og tekstar frå notid og fortid.
- Barna leiker med språk, symbol og tekst, og stimulere til språkleg nysgjerrigheit, bevisstheit og utvikling.
- Barna får erfare ulike måtar å formidle tekstar og forteljingar på, som kjelde til estetiske opplevingar, kunnskap, refleksjon og møte med språk og kultur.

Leseglede gjennom språkløyper

I dette prosjektet jobbar vi med språkløyper; eit opplegg for kompetanseheving som er utvikla av Universitetet i Stavanger og Lesesenteret.

Lesing og samtaler rundt bøker har stor verdi for barns språkutvikling, viser skandinavisk barnehageforskning. For å lykkast i arbeidet med barns språk er det avgjerande å implementere språk og leseaktivitetar i kvardagen.

Målet med denne kompetanseutviklingspakken er å styrke barnehagens daglege arbeid med barnas språklæring gjennom ulike leseaktivitetar.

Alternativ supplerande kommunikasjon

ASK, bildebruk, teikn til tale og bruk av fysiske gjenstandar er gode verktøy for kommunikasjon og språkutviklinga

Snakkepakken

Er eit pedagogisk verktøy der ein kan bruke innhaldet til å skape motivasjon og lystbetonet bruk av språket. Målet er at barna skal forstå og etterkvart klare å bruke språket i dei ulike situasjonar som oppstår.

Viktige element i snakkepakken er:

- Utvikling av språk.
- Synleggjering av språk.
- Nøkkelford.
- Barn lærer gjennom lek.

Ask

Er eit verktøy som er bygd opp av bileter og symbol. Vi nyttar ASK aktivt gjennom barnehagedagen ved bruk av dagtavler og tematavler. Dette vert nytta som eit supplement eller støtte av kommunikasjon og språk i Høddvollbarnehagen.

PROGRESJONSTRAPP

	MIKKEL	KLATREMUS	BRUMLEMANN
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	Få erfaring med grunnleggande ord og begrep gjennom samhandling med andre. Oppleve tekst og symbol i kvardagen	Vidareutvikle språket i relasjon med andre, og kunne uttrykke kjensler og menningar. Få erfaringar med tekst og symbol	Meistre kvardagsspråket i relasjon og samhandling med andre, og kunne ytre egne tankar, kjensler og menningar. Å forholde seg til tekst og symbol skal vere ein naturleg del av kvardagen
KROPP, RØRSLE, MAT OG HELSE	Oppleve trivsel, glede og meistring ved allsidige rørsleerfaringar; inne og ute, året rundt. Barnet skal få erfare balanse mellom aktivitet og kvile. Barnet skal få opplevingar med sunn/varierte mat og kjøkkenhagen	Vidareutvikle motoriske ferdigheiter og bli trygg på eigen kropp. Gode erfaringar med rutiner for hygiene, kvile og sunt/varierte kosthold. Få innsikt i vegen frå mat til måltid	Meistre varierte og utfordrande motorisk aktivitet. Barnet skal også få ei byrjande forståing av at kroppen har behov for gode vanar ift hygiene, kvile og sunt/varierte kosthold. Få innsikt i vegen frå mat til måltid
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	Få gode opplevingar med estetikk og få utfalde seg varierte gjennom ulike sansar med fokus på prosess	Vidareutvikle evna til å uttrykke ulike inntrykk gjennom kreative prosessar som forming, drama og musikk. Bli introdusert for dei ulike kulturane som er representerte i barnegruppa	Oppleve glede gjennom å meistre ulike estetiske uttryksformer. Bli kjent med dei ulike kulturane som er representerte i barnegruppa
NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI	Få positive opplevingar gjennom utforsking og undring i naturen Få innblikk i korleis ta vare på naturen	Undre seg over naturen og over ulike fenomen. Utvikle gryande forståing for korleis ein kan ta vare på naturen	Få ei forståing av korleis naturen heng saman. Utvikle respekt og forståing for korleis ta vare på naturen med fokus på berekraftig utvikling
MENGDE, ROM OG FORM	Få kjennskap til enkle mengder, former og oppleve rom gjennom leik og kvardagssituasjonar	Oppdage og undre seg over enkle matematiske omgrep gjennom leik og kvardagssituasjonar	Utvikle forståing, glede og interesse for enkle matematiske begrep gjennom leik og eksperimentering
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI	Oppleve tradisjonar knytt til høgtider og oppleve glede av vennskap og fellesskap	Få kjennskap til grunnleggande verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og livssyn som er representert i barnegruppa	Bli kjent med grunnleggande verdier i kristen og humanistisk arv Undre seg over filosofiske spørsmål og utvikle interesse og respekt for kvarandre
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	Bli kjend med, og utforske barnehagen og nærområdet	Bli kjend med nærmiljøet, ulike institusjonar og stadar	Bli kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda, og at kvar enkelt kan medverke i eigen kvardag
LEIK	Barna skal oppleve eit trygt og støttande leikemiljø, med fokus på kroppslig utfolding, glede og humor. Gjennom leiken skal barnet få erfare å verte sett, anerkjent, oppleve nære relasjonar og starten på vennskap	Vidareutvikle leiken sin gjennom felles erfaringar og opplevingar. Oppleve glede, humor, spenning og engasjement i leiken	Meistre ulike leikeformer i eit positivt samspel med andre. Oppleve leikens eigenverdi
SOSIAL KOMPTANSE	Barna skal oppleve tryggleik, omsorg og nærleik, og få bekrefte kjenslene sine og hjelp til å setje ord på egne og andre sine kjensler. Barna skal erfare seg sjølve som verdifulle i eit fellesskap	Oppleve vennskap og fellesskap. Vidareutvikle evna si til å setje egne grenser, respektere andre og byrje å trene på å finne løysingar i ulike situasjonar	Kunne ta andre sitt perspektiv, sjå ei sak frå fleire sider og reflekter over egne og andre sine kjensler, opplevingar og menningar. Kunne setje grenser, respekter andre sine grenser og finne løysingar i ulike situasjonar
DIGITAL PRAKSIS	Barna skal bli introdusert for ulike digitale verktøy	Utvikle ei gryande forståing for korleis ein kan nytte digitale verktøy på ulike måtar	Meistre å bruke digitale verktøy og internett som oppslagsverk for informasjon. Få ei gryande forståing for nettvett

DEN DIGITALE PRAKSISEN TIL BARNEHAGEN

Den digitale praksisen til barnehagen skal bidra til lek, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om barna sine læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanen sine føringar for eit rikt og allsidig læringsmiljø for alle.

Digital praksis i Høddvollbarnehagen er for eksempel:

- Bruk av I-pad i lek og som støttemateriell.
- Fotografering med mobiltelefon.
- Bruk av digitale musikk-kjelder.
- Bruk av digitale verktøy til informasjons- og kunnskapsformidling.
- Bruk av digitalt mikroskop.

Eksempel på verktøy: Redd Barna sitt undervisningsopplegg; *Nettvett*.

KOMPETANSEUTVIKLING I HØDDVOLLBARNEHAGEN

Autoritativ voksenrolle

Høddvollbarnehagen jobbar kontinuerleg med endringsarbeid, med hovudfokus på vaksenrolla. Læringsmiljøet til barna er knytt tett opp til arbeidsmiljøet for dei tilsette i barnehagen, og vi har stort fokus på dette temaet.

Forsking viser at vaksne som viser høg grad av både varme/relasjon og kontroll gir det beste og tryggaste læringsmiljøet for barna, og forebygg mobbeåtferd. Sjå figur under (kjelde: Nordal og Hansen)

KONTROLL	RELASJON
Positiv grensesetting Krav om positiv åtfærd, tilpassa modning/alder Klare forventningar.	Utøving av varme Gi støtte og omsorg Evne til perspektivtaking

Den autoritative vaksenrolla skal vere ein plattform for felles forståing og for vår yrkesutøving i barnehagen.

Re-komp; Regional kompetanseheving i samarbeid med Høgskulen i Volda

- Kommunikasjon og språk
Leseglede og ASK, har vore prosjekt som vi har jobba med over tid dei siste åra
- Leiarutvikling
For både styrar og leiargruppene i barnehagane
- Inkluderande barnehagemiljø
Vert fokus frå hausten 2023 og framover

OVERGANGAR SKAL BLI GODE SAMANHENGAR

Oppstart og tilvenning i barnehagen

Å begynne i barnehage for fyrste gong eller begynne i ny barnehage er ein stor overgang for barnet, og det er viktig at personalet og føresette saman finn optimale løysingar for tilvenningsperioden. Personalet i Høddvollbarnehagen skal sørge for at barn og føresette vert fylgd tett opp den første tida. Slik kan vi sikre at barnet føler tilhøyrslø og tryggleik.

Det er individuelt kor lang tid det tek for eit barn å bli trygg i barnehagen, men Høddvollbarnehagen har rutinar som skal sikre ein trygg og god oppstart.

- Møte for nye barn og føresette før oppstart i barnehagen.
- Nye barn får primærkontakter, som fyl barnet tett gjennom den første tida.
- Dei føresette må setje av god tid til tilvenning.
- Tilvenning startar med besøksdagar saman med foreldre/føresette med gradvis auke i tid
- Korte dagar den første tida barnet er i barnehagen utan foreldre/føresette.
- God dialog mellom foreldre/føresette og pedagog på avdelinga om tilvenningsfasen.
- Overgangsobjekt som bamse, smokk, kos ol kan vere tryggleik for barnet i overgangen.

Overgangar internt i barnehagen

Når eit barn byter gruppe, er det også viktig å legge til rette for at barna får ein god overgang. Rutinane våre skal sikre at barna gradvis vert kjend med nytt personale og andre barn på den nye gruppa. Her kan det også vere ulike behov ift tilvenningstid, og det er viktig med fleksibilitet. Våre rutinar skal sikre gode og positive overgangar. Mai og juni er tilvenningsperioden ved interne overgangar mellom Mikkel (1-2 åringane) og Klatremus.

Overgangen mellom barnehage og skule

Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen legge til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule. Dei eldste barna skal få høve til å gle seg til å begynne på skule og oppleve at det er ein samanheng mellom barnehagen og skulen.

Barnehagen skal legge til rette for at barna får med seg erfaringar, kunnskap og ferdigheiter som gjer dei godt rusta til å begynne på skule.

Leiarane i skule og barnehage i Ulstein Kommune har saman med oppvekstkontoret jobba fram overgangsrutinar som skal sikre god samanheng mellom barnehage og skule. Planen legg opp til fleire møtepunkt og aktivitetar i overgangsfasen mellom førskulebarn og skulen.

Eksempel på aktivitet/møtepunkt:

- Rektor deltek på foreldremøte i barnehagen eit år før skulestart
- Femårsklubben jobbar med førskuleopplegget; Trampoline.
- Fleire besøk til skulen ila det siste barnehageåret.
- Førskuledag for barna saman med barnegruppa og personale frå barnehagen
- Fadderbarn kjem på besøk til barnehagen
- Møter mellom styrar og rektor om overføring av informasjon frå barnehage til skulen.
- Møte mellom pedagogisk leiar og kontaktleiar

SAMARBEID

Samarbeid mellom heimen og barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, *jf. barnehagelova § 1. Barnehagen skal vareta foreldre/føresette sin rett til medverknad og samarbeide nært og i forståing med dei, jf. barnehagelova §§ 1 og 4.* Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldra/føresette og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg.

BTI og «God oppvekst i Ulstein- laget rundt barna»

Ulstein kommune har dei siste åra jobba med samarbeid på tvers av etatar, for å kunne gi betre tenester til barn i kommunen. Barnehagen er ein viktig arena for tidleg innsats; å forebygge, oppdage og følge opp ulike utfordringar som barn møter i kvardagen. BTI-modellen (betre tverrfagleg innsats) er eit godt verktøy ift samhandling mellom dei ulike tenestene som Ulstein Kommune kan tilby. Samlingane «God oppvekst i Ulstein-laget rundt barna»-samlingane forsterkar relasjonar og fagkompetanse på tvers av etatane.

Når barnehagen søker hjelp og støtte med andre instansar er det etter samtykke og i samarbeid med foreldra/føresette. Alle tilsette er underlagt taushetsplikt og opplysningsplikt i henhold til Lov om barnehagar §§21-23. Samtykke skal hentast inn ved deling av informasjon. Dei viktige samarbeidspartnarar er helsestasjon, PPT, BUP, logoped, barnevern og mange fleire.

Kontaktinformasjon:

Høddvollbarnehagen SA

Besøksadresse:

Varleitevegen 1

6065 Ulsteinvik

Postadresse:

Postboks 117

6067 Ulsteinvik

Telefonnummer:

Hovedtelefon: 700 12 109

Styrar: 908 80 048

Avdeling Mikkel: 904 70 179

Avdeling Klatremus: 901 28 241

Avdeling Brumlemann: 404 00 469

E-post:

Styrar: hoddvbhg@online.no

Avdeling Mikkel: hoddmikkel@gmail.com

Avdeling Klatremus: hoddklatremus@gmail.com

Avdeling Brumlemann: hoddbrumlemann@gmail.com

Litteratur det er referert til i årsplanen:

Barnehagelova

Rammeplan for barnehagen

Autoritativ voksenrolle: Nordal og Hansen

Høddvollbarnehagen støtter seg på veiledaren frå Helsedirektoratet:

Mat og måltid i barnehagen, nasjonal fagleg retningslinje, oppdatert 2021.

Jakten på den gode barndom, lekende og inkluderende miljøer i barnehagen: Kari Pape